Evropski parlament
2019-2024

Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve
predsednik

26.4.2023

Younous Omarjee
predsednik
Odbor za regionalni razvoj
BRUSELJ

Zadeva: Mnenje o tem, kako čim bolje izkoristiti nadarjene v evropskih regijah (2023/2044(INI))

Spoštovani gospod predsednik!

Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve je bil v okviru postopka iz naslova zadolžen, da pripravi mnenje in ga predloži vašemu odboru. Na seji dne 1. marca 2023 je odbor odločil, da bo pripravil mnenje v obliki pisma.

Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve je vprašanje obravnaval na seji dne 26. aprila 2023. Na seji se je odločil, da Odbor za regionalni razvoj, kot pristojni odbor, pozove, da v predlog resolucije, ki ga bo sprejel, vključi pobude, navedene v nadaljevanju.

S spoštovanjem!

Dragoş Pîslaru

POBUDE

Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve poziva Odbor za regionalni razvoj kot pristojni odbor, naj v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

A. ker je usposobljena delovna sila nujno potrebna za zagotavljanje socialno poštenega in pravičnega zelenega in digitalnega prehoda ter za krepitev trajnostne rasti, gospodarske stabilnosti in odpornosti Unije na demografske spremembe in neugodne zunanje pretrese in ker ustreznejša in v prihodnost usmerjena znanja in spretnosti odpirajo nove zaposlitvene priložnosti ter delavcem in iskalcem zaposlitve omogočajo polno udeležbo na trgu dela, v družbi in demokraciji;

B. ker so lahko delavci zaradi regionalnih neenakosti primorani, da iščejo zaposlitev v drugi regiji ali državi članici; ker morajo instrumenti kohezijske politike obravnavati številne dejavnike, ki vplivajo na migracijo v mesta in/ali druge regije ali države članice; ker so ambiciozne naložbe in kakovostna delovna mesta ter izboljšanje dostopnosti in kakovosti storitev in infrastrukture zlasti pomembni v regijah, ki jim grozi depopulacija, da bi okrepili njihovo gospodarsko okrevanje in dolgoročno konkurenčnost na enotnem trgu in tako obrnili negativne demografske trende;

C. ker sta Evropski organ za delo v svojem poročilu o pomanjkanju in presežkih delovne sile, Agencija Evropske unije za kibernetsko varnost pa v poročilu o razvoju znanj in spretnosti na področju kibernetske varnosti v EU ugotovila, da je bilo leta 2021 28 poklicev razvrščenih med poklice, v katerih primanjkuje strokovno usposobljene delovne sile, tudi v zdravstvenem, gostinskem, gradbenem in storitvenem sektorju, ter ugotovila pomanjkanje strokovnjakov za informacijsko tehnologijo in varnost, zlasti strokovnjakov za kibernetsko varnost, ter delavcev s področja naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike;

D. ker bi morali z evropskim letom spretnosti spodbujati ustvarjanje kakovostnih delovnih mest in strategije za ohranjanje kadrov kot najboljši način za privabljanje in ohranjanje usposobljene delovne sile ter spodbude za delodajalce, da vlagajo v razvoj znanj in spretnosti delavcev, zlasti v zelenem in digitalnem sektorju;

1. pozdravlja sporočilo Komisije o izkoriščanju potenciala nadarjenih posameznikov v evropskih regijah pred evropskim letom spretnosti, ki želi dodatno spodbujati poklicno in strokovno usposabljanje, preusposabljanje in izpopolnjevanje ter zagotoviti, da pri zelenem in digitalnem prehodu ter gospodarskem okrevanju nihče ne bo zapostavljen; poziva Komisijo, naj čim bolje izkoristi evropsko leto spretnosti, med drugim s spodbujanjem programov izpopolnjevanja in preusposabljanja v sektorjih in regijah, ki zaostajajo pri konkurenčnosti in na področju inovacij ali kjer potekajo korenite spremembe;

2. je seznanjen z mehanizmom za spodbujanje talentov kot novo namensko in celovito pobudo za spodbujanje nadarjenih posameznikov v regijah, kjer nastaja „past nerazvoja talentov“ ali jim grozi, da bo prišlo do nje;

3. v zvezi s tem poudarja, da je treba želje in potrebe delavcev in iskalcev zaposlitve ter poklicno in strokovno usposabljanje ter nabor znanj in spretnosti, vključno z medsektorskimi mehkimi znanji in spretnostmi, pridobljenimi med mobilnostjo, uskladiti s potrebami in priložnostmi na trgu dela, zlasti tistimi, ki jih nudijo zeleni in digitalni prehod ter sektorji v vzponu;

4. pri tem ugotavlja, da so naložbe v vseživljenjsko učenje, preusposabljanje in izpopolnjevanje, tudi s spodbujanjem instrumentov, kot je ESS+, nujne, da bi bili pripravljeni na prihodnje potrebe in kot pomoč pri odpravljanju pomanjkanja delovne sile z odpravo vrzeli in neskladja v znanju in spretnostih ter ustvarjanjem kakovostnih delovnih mest, da bi izboljšali vlogo delavcev in iskalcev zaposlitve ter vseh ljudi v Uniji;

5. poziva socialne partnerje, naj imajo osrednjo vlogo pri razvoju strategij usposabljanja, vključno z enakim dostopom do programov izpopolnjevanja in preusposabljanja za vse delavce, ter poudarja, da morajo kolektivne pogodbe vsebovati stroge določbe v zvezi s tem; opozarja, da je socialni dialog bistven za razvoj učinkovitih in v prihodnost usmerjenih strategij za razvoj znanj in spretnosti, tudi na ravni podjetij, saj opozarja na demokracijo na delovnem mestu;

6. obžaluje, da je pomanjkanje delovne sile v nekaterih primerih tudi posledica neprivlačnih delovnih mest in slabih delovnih pogojev, zato poudarja, da je reševanje teh vprašanj z zagotavljanjem dostojnih delovnih pogojev in politikami ohranjanja kadrov pomembno za dobro delujoč trg dela v prihodnje; poudarja, da je izboljšanje kakovosti delovnih mest v sektorjih in podjetjih s slabimi delovnimi pogoji pomemben element pri reševanju vprašanja bega možganov, ki povzroča vse večje neenakosti med regijami, neenak razvoj ter neenake zmogljivosti za spodbujanje inovacij in ustvarjanje delovnih mest;

7. meni, da so spodbujanje enakega dostopa do razvoja znanj in spretnosti, zagotavljanje vseživljenjskega učenja za vse, kjer je treba posebno pozornost nameniti nizko usposobljenim delavcem, zmanjšanje neenakosti in segregacije v izobraževanju in usposabljanju, zagotavljanje priložnosti za poklicno napredovanje ter spodbujanje podjetništva in podjetniških spretnosti bistveni, da bi ljudem omogočili, da dostopajo do kakovostnih delovnih mest ali jih ustvarjajo ter da v celoti sodelujejo v gospodarstvu in družbi;

8. ugotavlja, da je treba v bliskovito spreminjajočem se tehnološkem okolju posodabljati digitalna znanja in spretnosti; pozdravlja vlogo poklicnega izobraževanja in usposabljanja pri zagotavljanju kakovostnih priložnosti za učenje in spodbujanju talentov za mlade in odrasle;

9. poudarja, da se je treba bolj osredotočiti na vključevanje ljudi iz premalo zastopanih skupin na trg dela, zlasti žensk in mladih, predvsem tistih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljajo, nizko kvalificiranih oseb, starejših delavcev, invalidov, oseb iz prikrajšanih in migrantskih okolij ter ljudi, ki živijo na območjih, ki jih je prizadela depopulacija, na podeželskih in oddaljenih območjih ter v najbolj oddaljenih regijah;

10. poudarja, da ima nizka ponudba za zaposlitev negativne učinke prelivanja, saj ljudi,

zlasti mlade, sili k iskanju zaposlitve drugje in prispeva k socialnim izzivom na regionalni in lokalni ravni, kot so brezposelnost, staranje prebivalstva, revščina in socialna izključenost ter zmanjševanje javnih in zasebnih storitev; poudarja pomen tesnega sodelovanja med lokalnimi in regionalnimi oblastmi, ustanovami za izobraževanje in usposabljanje ter podjetji; zato podpira oblikovanje in financiranje lokalnih paktov za spretnosti ter vozlišč za razvoj znanj in spretnosti v sodelovanju z agencijami za zaposlovanje;

11. poziva države članice, naj vlagajo več v izobraževanje, skupaj z delodajalci pa v sisteme poklicnega in strokovnega usposabljanja in tudi v preusposabljanje in izpopolnjevanje; podpira povečanje mobilnosti v EU in privabljanje ljudi iz tretjih držav, ki imajo znanja in spretnosti, potrebne v državah članicah, s spodbujanjem usposabljanja, vključno z jezikovnim izobraževanjem in usposabljanjem, in razvoja znanj in spretnosti ter z izboljšanjem priznavanja kvalifikacij in olajšanjem priznavanja znanj in spretnosti; spodbuja javne organe in zasebne agencije za zaposlovanje, naj mobilnim delavcem zagotovijo ustrezne informacije in smernice.